

1. Consideracions prèvies

La Llei de 16/2017 de Canvi Climàtic estableix en la seva disposició final onzena l'establiment d'un impost sobre les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle que generen les activitats econòmiques.

El 26 de gener de 2016, el govern de la Generalitat aprovà el projecte de llei de Canvi Climàtic que va ser remès al Parlament de Catalunya per a la seva tramitació i aprovació. El projecte remès pel govern no contemplava la creació de l'impost sobre les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle que generen les activitats econòmiques, el qual, fruit del debat i de l'aritmètica parlamentària va ser inclòs en el debat en Comissió com a nova disposició final onzena i, hem de creure, sense que s'hagués mesurat convenientment, els efectes potencials de tal impost sobre la indústria catalana.

Entre les finalitats de la Llei, el seu article 2 esmenta "*afavorir la transició cap a una economia neutra en emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, competitiva, innovadora i eficient en l'ús de recursos*". Com més endavant exposem, el desenvolupament d'un l'impost fora del marc europeu existent per a la reducció de l'emissió de GEH a la indústria, pot suposar un cop molt dur a una part important de la indústria catalana, una pèrdua de competitivitat i, en conseqüència, la progressiva reubicació en d'altres CCAS i països de la UE. Es tracta d'una proposta altament contradictòria amb la política industrial que el govern exposa en els fòrums públics i que, segons s'anuncia, constitueix una prioritat.

2. Canvi radical d'escenari respecte a la situació considerada a l'any 2017: Costos desmesurats del CO₂.

En el moment d'aprovació de la Llei 16/2017 el preu dels drets d'emissió de CO₂ es situava en torn a 5€/tCO₂eq. Mentre que en l'actualitat el preu es situa sobre els 80€/tCO₂eq., arribant al seu màxim històric. Es preveu que aquesta tendència es mantingui i inclús es pugui arribar a les 100€/tCO₂ eq.

Així, la situació d'avui és completament diferent a la contemplada en el moment en que es va preveure l'impost i l'efecte de complementarietat o dissuasiu que el mateix pogués tenir a l'any 2017 no s'aprecia en el marc present, constituint només un nou cost a assumir per la indústria.

Des de fa anys el sector siderúrgic esta implementant plans d'adaptació al canvi climàtic i definint línies de treball per afavorir una transició energètica real i la consegüent reducció d'emissions de GEH. L'establiment d'un nou impost s'afegirà al preu ja desproporcionat del CO₂, reduint la capacitat d'inversió de la indústria siderúrgica catalana per tal realitzar la transició industrial cap a una producció descarbonitzada, frenant el procés de descarbonització ja engegat.

3. Pèrdua de competitivitat: la creació de l'impost generarà una pèrdua de competitivitat tant a nivell intern com europeu, el que afectarà greument a la inversió industrial, innovació i creació de llocs de treball.

L'escenari de preu a l'alça que s'ha descrit esta provocant que l' indústria afectada pel règim de comerç de drets d'emissió estigui perdent capacitat competitiva.

Es fàcil imaginar que els costos representats per l'impost que es planteja per part de la Generalitat es traslladin al preu final de venda dels producte pel sector siderúrgic a Catalunya que veurà afectats els seus ja minsos marges amb la subsegüent pèrdua de competitivitat fet que repercutirà en la reducció de la inversió i creació d'ocupació, contràriament al que passarà a altres CC.AA. i països de l'UE on no existeixen mecanismes impositius equivalents.

Per tant, l'impost previst provocaria un cop a l'impuls cap a la transició energètica que es ve duent a terme pel sector siderúrgic català i també a la competitivitat de les empreses front als seus homònims tant a nivell estatal com europeu i també de tercers països.

4. Risc elevat de fuga de carboni: trasllat d'activitats afectades. Procés de desindustrialització.

En línia amb les nostres consideracions, hi ha un risc elevat de fuga de carboni cap a zones amb regulacions o impostos de caràcter mediambiental més laxes, de manera que l'establiment d'aquest impost no contribuirà a l'objectiu de reducció de les emissions que, no es pot oblidar, es tracta d'un repte global.

Davant aquesta greu conseqüència, cal un pla d'acció concertat per fomentar la inversió i per implementar canvis en els sistemes productius de les indústries i activitats econòmiques emissores de GEH enlloc d'imposar nous impostos que, com en el present cas, constituïrien un mecanisme recaptatori en detriment d'una funcionalitat més adient pel canvi necessari.

Entenem que cal potenciar la col·laboració publico-privada en els sectors industrials més emissors de GEH per fomentar el canvi a energies renovables i combustibles alternatius per reduir les emissions de les seves activitats productives.

En aquest sentit, països como França, Alemanya, Holanda i Suècia d'entre altres son model d'estats on s'han implementat amb èxit per l'objectiu de descarbonització amb mesures de recolzament a la inversió en producció, vectors energètics i en productes de baixa petjada climàtica.

5. Existència de mecanismes per aconseguir els objectius de descarbonització i neutralitat climàtica de l'UE. Possibilitat de solapament del nou impost amb la normativa europea.

Les emissions de GEH constitueixen un problema que requereix d'una solució global, com la que en el nostre cas s'aplica des de l'UE. Així doncs, aquest tipus de mecanisme d'abast local s'evidencia molt poc eficaç davant un problema mundial.

A aquest efecte, l'UE compta amb un sòlid sistema per reduir emissions GEH mitjançant el mercat europeu de drets d'emissió (RCDE-UE), estant previst reformar la normativa RCDE-UE per la seva adaptació al funcionament del mercat d'emissions per l'assumpció de nous objectius de reducció d'emissions al 55% en el 2030 (Fit for 55).

L'esmentada reforma del mercat d'emissions persegueix objectius tals com preus d'emissió més elevats, l'augment dels drets d'emissió adquirits en subhasta i l'augment del volum de les emissions cobertes pel sistema.

A aquest respecte, l'UE té prevista la presentació de 19 iniciatives legislatives en el marc del programa Fit for 55 amb les quals pretén modificar diverses regulacions i normatives per tal d'arribar a una reducció substancial i ràpida de les emissions GEH.

Per impulsar aquestes reformes compta amb la Directiva 2003/96, de fiscalitat de l'energia i els productes energètics que pretén modificar el sistema impositiu sobre l'energia, els hidrocarburs i el carbó i la modificació de la taxonomia europea sobre el gas i l'energia nuclear.

Tot l'exposat evidencia la total falta d'oportunitat d'establir nous mecanismes impositius a nivell autonòmic o estatal coincidint amb el procés de reforma normativa a nivell europeu, el que pot ocasionar problemes de compatibilitat legal (doble regulació, doble imposició) de difícil delimitació pel moment en atenció a la falta de propostes concretes.

En conclusió, no resulta prudent l'avanç en la proposta impositiva fins a comptar amb un marc normatiu europeu definit, de manera que puguin ser avaluables les implicacions que un impost d'aquesta naturalesa podria generar.